

R O Z H L A D Y

PÔSOBENIE MISIONÁROV ZO SLOVENSKA V ZÁMORSKÝCH KRAJINÁCH
V 17. A V 18. STOROČÍ

JOZEF V O Z Á R

VOZÁR, J.: The Slovak missionaries and their activities in the overseas countries in 17th and 18th centuries. *Historický časopis*, 44, 4, 1996, p. 649-666, Bratislava.

Since its foundation, the activities of the Catholic Church have had a strong feature—the proclamation of the Gospel. The activity became very important after the great geographical explorations in the overseas region in 15th and 16th centuries. The author managed to obtain some facts on the Jesuitic missionaries, that were born in the territory of Slovakia and that were active in the overseas countries. Father L. Oros seems to be the first Slovak missionary in the overseas countries. From 1726 till 1769, he was active in Paraguay. Father Hedri was active in Chile at the same time. Father F. Eder seems to be an important personality. He was from Banská Štiavnica and was a missionary among Indians in Peru from 1750 till 1769. After he had been expelled from his mission, he returned to Slovakia and wrote a significant work on the Mochos Indian tribe.

History. Slovakia. The Slovak Jesuitic missionaries in the overseas countries in 17th and 18th centuries.

Podstatnou črtou činnosti katolíckej cirkvi bola od začiatku misijná práca. Príkaz jej zakladateľa: „Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium“ (Mk. 16,15) brala cirkev vždy vážne a usilovala sa ho naplniť vo všetkých obdobiach, na všetkých kontinentoch, medzi všetkými obyvateľmi zeme. Podľa možnosti doby to robila s väčšími či menšími úspechmi, medzi bližšími či vzdialenejšími národmi. Ak nie všetky, tak aspoň väčšina národov Európy vďačí za svoju kultúru, písmo, vzdelanosť, ba neraz za svoju národnú existenciu práve misijnej činnosti katolíckej cirkvi. Slovensko nie je v tomto smere výnimkou, ba práve na ňom sa vyslovené konštatovania potvrdzujú veľmi výrazne. Hĺbka a veľkosť uvedeného príkazu je najmä v tom, že nie je obmedzený ani geograficky, ani časovo, ani nacionálne. Jednotlivé národy a generácie zväčša tento príkaz plnili, a tak do ich dejín patrí aj výskum tohto fenoménu.

Slovensko sa nelíšilo od iných kultúrnych európskych národov ani v misijnej činnosti. Výskum tohto fenoménu patrí aj do starších i novších slovenských národných dejín. Osobitnú pozornosť treba venovať výskumu misijnej činnosti pri spracúvaní cirkevných dejín. Väčšinou je to ešte pole neorané, úhor, kde nevidieť ani kameňky, z ktorých by sa dala zložiť nejaká mozaika. Práve preto je potrebné, aby sa začalo s vyhľadávaním týchto kamienkov, aby sa po čase dal z nich vytvoriť na tejto takmer úplne bielej ploche nejaký konkrétny obraz. Relatívne mladá slovenská historiografia nestačila ešte ani zaevidovať všetky javy, ktoré patria alebo majú patriť do jej záujmovej sféry. Bezpochyby tam patrí aj činnosť misionárov zo Slovenska, ktorí i vo vzdialených krajinách šíрили kresťanstvo a kultúru. Splácali tak dlh za to, že sami